

Νέα Υόρκη και οικολογικές αντιθέσεις

Λένε ότι το γκαζόν του γείτονα είναι πιο πράσινο. Η εμπειρία μου μαθαίνει όμως ολοένα και περισσότερο, ότι γνωρίζοντας για το γκαζόν του γείτονα, αντιλαμβάνεσαι πόσο πιο πράσινο είναι το δικό σου – αν το φροντίσεις και εσύ όπως κάνει ο γείτονας.

ΤΟΥ

Ηλία Μεσσίνας

66

Ένα από τα πιο δημοφιλή όμως προγράμματά τους είναι η υιοθεσία δέντρων μέσα στην πόλη. Εθελοντές του προγράμματος φυτεύουν και φροντίζουν δέντρα μέσα στα αστικά κέντρα, προσφέροντας πνεύμονες πρασίνου και ομορφιάς μέσα στις πιο δύσκολες φτωχογειτονιές.

Πάλι θα μιλήσω για την Αμερική μια και οι γραμμές αυτές γράφτηκαν εκεί. Στην αχανή χώρα των αντιθέσεων, όπου τα πάντα εκφράζονται με αφθονία ο πλούτος και η φτώχεια, το ενδιαφέρον και η συμμετοχή του πολίτη και η αδιαφορία του πολίτη, η καταστροφή του περιβάλλοντος και η προστασία του περιβάλλοντος, η εξαθλίωση των γειτονιών και η αποκατάσταση των γειτονιών. Η χώρα του εγωισμού και η χώρα της εθελοντικής προσφοράς. Άλλα θα διαβάσει κανείς για την Αμερική στις εφημερίδες και άλλα θα ζήσει από κοντά. Δίπλα στους ανθρώπους που κάνουν τη διαφορά στην καθημερινότητα και στον ιστό της κοινωνίας.

Είχα την ευκαιρία να βρεθώ στη Νέα Υόρκη μετά από πολλά χρόνια απουσίας. Πολλά έχουν αλλάξει. Πολλοί λένε ότι η πόλη έχει γίνει πιο καθαρή και πιο ασφαλής. Στο Μανχάταν, οι τιμές της γης και των ακινήτων έχουν φτάσει στα ύψη. Όμως ο παλμός της πόλης χτυπάει μακριά από το κλιδάτο κέντρο του νησιού, μακριά από τις ακριβές βιτρίνες και τις μακριές λιμουζίνες, τις πανίσχυρες εταιρίες και τους κολοσσούς στην Park Avenue που καθορίζουν τις τύχες του πλανήτη.

Ο παλμός της πόλης χτυπάει στο Χάρλεμ, στο Μπρούκλιν και στο Μπρόνξ. Στα μέρη εκείνα, που πολλοί φοβούνται να πάνε, στα οποία όμως θα βρει κανείς την πραγματική Αμερική στο καλύτερό της πρόσωπο. Πρόκειται για την Αμερική των εθελοντών. Της κοινωνικής προσφοράς. Των κοινωφελών ιδρυμάτων. Της κοινωνικής αλλαγής και αναζωογόνησης της κοινωνίας των χαμηλών εισοδημάτων, καθημερινά και συστηματικά. Χωρίς πολλή φασαρία και χωρίς πολλή δημοσιότητα. Εκεί όπου άνθρωποι που αποφυλακίζονται ή που απενεξαρτητοποιούνται από τα ναρκωτικά, έχουν άλλη μια ευκαιρία να ξεκινήσουν τη ζωή τους. Εκεί όπου λευκοί, αφροαμερικάνοι, ισπανόφωνοι και λογής μεταναστών, συμμετέχουν, μαθαίνουν, προσφέρουν εθελοντικά τον χρόνο και τον ενθουσιασμό τους, στη θετική αλλαγή της γειτονιάς τους, της κοινότητάς τους και τελικά της ίδιας της ζωής τους.

Είναι δύσκολο να μιλήσει κανείς για όλα αυτά με δύο λόγια. Θα προσπαθήσω όμως να αναφερθώ επιλεκτικά σε τρία πρότζεκτ τα οποία με εντυπωσίασαν. Τι θα σκεφτόταν κανείς ότι θα μπορούσαν να κάνουν εκείνοι οι οποίοι έχουν ζήσει τα ναρκωτικά, τη φυλακή, υπήρξαν άστεγοι και δεν έχουν καμμία ελπί-

Sustainable South Bronx: Φυτεμένα δώματα σε παλιά κτίρια και οικολογικές παρεμβάσεις στις πιο δύσκολες γειτονιές της Νέας Υόρκης (φωτο: Ηλία Μεσσίνας)

δα; Ένας άνθρωπος, πρώην πολιτικός, τους δίνει στέγη, τροφή και δουλειά και τους προσφέρει την τελευταία ευκαιρία να επανενταχθούν στην κοινωνία. Δουλεύοντας ως οδηγό, καθαριστές, μάγειροι, χειριστές υπολογιστών ή ανακυλώνοντας ορυκτέλαια, 67% από αυτούς που εντάσσονται στο πρόγραμμα «Ready, Willing, Able» εργάζονται ακόμη στην ελεύθερη αγορά ένα χρόνο αφού αποφοιτήσουν από το πρόγραμμα. Το πρόγραμμα ξεκίνησε το 1985 στη Νέα Υόρκη και σήμερα έχει επεκταθεί στις πόλεις Jersey City, Philadelphia και την πρωτεύουσα Ουάσιγκτον. Μέχρι σήμερα το πρόγραμμα έχει βοηθήσει πάνω από 2500 νέους, οι οποίοι, χωρίς το πρόγραμμα αυτό, θα βρίσκονταν στο δρόμο ή στη φυλακή.

Στο Μπρονξ, εκεί όπου η γειτονιά έχει χάσει τη συνοχή της από τις αποθήκες, τα πολυκαταστήματα και τα καμμένα κτίρια, το Sustainable South Bronx, ένας μη-κερδοσκοπικός οργανισμός, αναζωογονεί τη γειτονιά με πάρκα, επαφή με το ποτάμι (όπως το περίφημο GreenWay Park), με φυτεμένα δώματα, καθαρίζοντας γειτονιές από σκουπίδια, κάνοντας τις γειτονιές πιο ασφαλείς, προσφέροντας περιβαλλοντική εκπαίδευση στα σχολεία και σεμινάρια εξειδίκευσης σε «πράσινα» επαγγέλματα σε ανέργους και άλλα. Ένα από τα πιο δημοφιλή όμως προγράμματά τους είναι η υιοθεσία δέντρων μέσα στην πόλη. Εθελοντές του προγράμματος φυτεύουν και φροντίζουν δέντρα μέσα στα αστικά κέντρα, προσφέροντας πνεύμονες πρασίνου και ομορφιάς μέσα στις πιο δύσκολες φτωχογειτονιές.

Τέλος, πολλά γράφονται και ακούγονται για τα μικρο-οικονομικά μοντέλα για τα οποία ο Δρ. Μοχάμαντ Γιούνους της Τράπεζας Grameen βραβεύτηκε με Νόμπελ. Ο Δρ. Γιούνους, βοήθησε (κυρίως) γυναίκες στο Μπαγκλαντές να βγουν από τη φτώχεια με μικρά δάνεια που τους επέτρεψαν να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση. Ενώ το μοντέλο του Δρ. Γιούνους αντιγράφηκε σε όλο τον κόσμο, λίγα γνωρίζουμε για την εφαρμογή του μοντέλου του Δρ. Γιούνους μέσα στις πόλεις. Εκεί όπου η ζωή του αστέγου είναι μόλις ένας μισθός μακριά. Η μη-κερδοσκοπική οργάνωση Project Enterprise εφαρμόζει με επιτυχία το μοντέλο του Δρ. Γιούνους στις φτωχές κοινωνικές ομάδες του Harlem, Bronx και του Queens. Το αποτέλεσμα είναι εντυπωσιακό: το πρόγραμμα υποστηρίζει πάνω από 450 άτομα με μικρο-δάνεια, μαθήματα και υποστήριξη να ανοίξουν τις δικές τους επιχειρήσεις. Μερικοί προσλαμβάνουν και υπαλλήλους! Οι άνθρωποι αυτοί, χωρίς αυτή την υποστήριξη, κατά πάσα πιθανότητα θα παρέμεναν φτωχοί και πιθανόν και άστεγοι.

Στο επόμενο: Μια μικρή κοινότητα οραματιστών δημιούργησε ένα ονειρεμένο οικολογικό χωριό δίπλα στην Ιθάκη (της Νέας Υόρκης, όχι του Οδυσσέα). ❖

GreenWay Park στο Bronx: Εκεί που άλλοτε ο κόσμος πετούσε τα σκουπίδια του, μια μη-κερδοσκοπική οργάνωση δημιούργησε για τον κόσμο έναν πνεύμονα πρασίνου και πρόσβασης στο ποτάμι. Παρόλο που η γειτονιά γύρω θεωρείται 'σκληρή' το πάρκο δεν έχει βανδαλιστεί ούτε έχει σκεπαστεί με γκαρφίπ! (φωτο: Ηλία Μεσσίνας)